

Beginnend *Bijbellezen*

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

14. Abraham en Isaäk

Lezen: Genesis 21:1-20, 22:1-19

De beloofde zoon moest 'hij zal lachen' heten

Toen Abraham 99 jaar was, beloofde God hem opnieuw dat zijn vrouw Sara hem een zoon zou schenken. Hij noemde zelfs de tijd dat dit zou gebeuren: ongeveer een jaar later. God zei hem ook welke naam hij deze zoon moest geven: Isaäk. De naam in onze Bijbel komt van de Hebreeuwse term *Jitschak*. Misschien heb je daar wel eens van gehoord. Het was de voorname van Rabin, de premier van Israël die in 1995 werd vermoord. *Jitschak* is letterlijk: 'hij lachte', of 'hij zal lachen'. Er zijn veel ideeën over wat hiermee bedoeld kan zijn, maar het hoeft niet zo moeilijk te zijn... Sommigen zeggen dat het iets te maken heeft met het ongelovige lachje van Sara, toen zij hoorde dat zij – een al oude vrouw – zelf nog een zoon zou krijgen. Maar haar lachje klonk enkele dagen nadat God die naam noemde. Het was Abraham die het eerst lachte, toen hij hoorde dat God hem en Sara een zoon beloofde: "Abraham boog zich diep neer, **maar lachte en dacht: Hoe zou iemand van honderd nog een kind kunnen krijgen? En Sara, zou zij op haar negentigste nog een kind ter wereld kunnen brengen?**" Enkele dagen later lachte Sara inderdaad ook, toen zij het gesprek tussen de engel en Abraham afluisterde. Ze deed dat zo goed hoorbaar, dat de engel aan Abraham vroeg: "Waarom lacht Sara, **waarom vraagt zij zich af** of ze op haar leeftijd nog wel een kind ter wereld kan brengen? Is ook maar iets voor de HEER onmogelijk? Op de vastgestelde tijd, over precies een jaar, kom ik bij je terug en dan heeft Sara een zoon." Toen Sara dit hoorde schrok zij. Maar in plaats van vergoeding te vragen voor haar ongelof (en het afluisteren...), deed zij iets typisch menselijks: ze kwam tevoorschijn, en zei dat zij niet had gelachen...

De naam zegt echter dat Isaäk zal lachen: 'hij zal lachen'. Het een past best bij het ander. Abraham lachte wel ongelovig, maar God zou doen

wat Hij had beloofd. Hij wilde Isaäk gebruiken, om verder te gaan met Zijn plan mensen te redden van de zonde en de dood. De geboorte van Isaäk was daarom ook voor Abraham reden genoeg om te lachen. Want God zei tegen Abraham: "met Hem [Isaäk] zal Ik mijn verbond voortzetten. Het zal een altijddurend verbond zijn, dat ook voor zijn nakomelingen zal gelden." Daarom past de naam *Jitschak* zo goed bij hem, omdat hij de vreugde zou hebben erfgenaam te zijn van Gods verbond met zijn vader – hij zou de (voor)vader van de aan Adam en Eva beloofde Verlosser zijn!

De geboorte van Isaäk

De apostel Petrus schreef later over wat er verder gebeurde. In geloof kwam Abraham bij Sara, om te doen wat gedaan moet worden om een kind te verwekken. Sara protesteerde niet, en lachte haar man niet uit. Zij beschouwde zich zoals God de vrouw had bedoeld, toen hij Eva aan Adam gaf: als 'hulp voor de man'. Niet als een slavin of ondergeschikte, maar om elkaar aan te vullen, tot een eenheid te maken. Eén van de voorbeelden daarvan is dat een man niet in zijn eentje kinderen op de wereld kan brengen. Petrus schreef aan de vrouwen in de gemeente: "Uw schoonheid moet niet te zien zijn aan de buitenkant ... maar in wat verborgen ligt in uw hart, in een zacht en stil gemoed. Daarmee toiden zich vroeger ook de heilige vrouwen die hun hoop op God vestigden en het gezag van hun man erkenden, zoals Sara; zij gehoorzaamde Abraham en noemde hem 'heer'."

Sara raakte inderdaad in verwachting; en precies een jaar nadat de engel Abraham had bezocht, bracht Sara een zoon op de wereld. En Abraham noemde hem Isaäk. Sara lachte weer, maar nu van geluk en gelovend dat God had gedaan wat Hij beloofde: "God maakt dat ik kan lachen ... en iedereen die dit hoort zal met mij mee lachen." Nou ja, bijna iedereen dan. Want Hagar, de moeder van Ismaël – de eerste zoon van Abraham – lachte niet met haar mee, maar lachte haar uit. Dit leidde tot het wegsturen van Hagar en Ismaël. Abraham wilde dit eerst niet doen, maar God zei dat het niet anders kon, omdat alleen de nakomelingen van Isaäk de erfgenamen van Gods beloften zouden zijn.

God test het geloof van Abraham

Maar jaren later gebeurde er iets heel bijzonders. God stelt het geloof van al zijn kinderen op de een of andere manier op de proef. Hij test zo hoe groot en sterk hun geloof is. Mensen met een groot geloof krijgen meestal een moeilijke test. Denk maar eens aan de Heer Jezus, die het het moeilijkst van alle mensen had. Ook Abraham werd door God op de proef gesteld.

Op een nacht werd hij wakker van een hem intussen bekende klinkende stem, die riep: "Abraham." Hij zei: "Ik luister." De stem ging verder: "Roep je zoon, je enige van wie je zo veel houdt, Isaäk, en ga met hem naar het gebied waarin Moria ligt. Daar moet je hem offeren op een berg die Ik je wijzen zal." Dit lijkt op het eerste gezicht een absurde vraag van de God die Abraham zijn zoon gaf – en vooral van de God die zegt dat Hij liefde is. Hoe kon Hij vragen een mens te offeren? En dan nog wel de zoon waar Abraham en Sara zo lang op hadden gewacht. Die hun blijdschap was, en die hun hoop voor de toekomst was. Het liefste dat zij hadden! Juist mensen offeren was voor God het ergste dat iemand kon doen. Maar wie goed leest wat er gebeurde, en wat er verder in de Bijbel over wordt verteld, zal zien dat God dit juist deed om zijn liefde te laten zien. Bovendien werd het geloof van Abraham er alleen maar groter en sterker door. En dat was nu precies Gods bedoeling.

Abraham zal niet lang meer hebben geslapen na wat God tegen hem had gezegd. Het lijkt erop dat de nacht al bijna voorbij was. Hij zal hebben nagedacht over wat God met Zijn opdracht bedoelde. In ieder geval protesteerde hij niet, zoals de meeste mensen zouden doen. Toch? Bij het eerste licht begon hij met de voorbereidingen voor de tocht. Hij zadelde zijn

ezel, hakte hout voor het offer en ging met twee van zijn knechten en zijn zoon Isaäk op weg naar de plaats die God had genoemd. Daar aangekomen liet hij zijn twee knechten achter. Hij legde het hout voor het offer op de schouders van Isaäk, en nam zelf het vuur en het mes. "Zo gingen zij samen verder." Abraham zweeg, vol gedachten: Hoe zal God zijn beloften nakomen

als Isaäk dood is? Wat moet ik tegen Isaäk zeggen als het altaar klaar is? Toen doorbrak de stem van Isaäk de stilte: "Vader ... We hebben vuur en hout, maar waar is het lam voor het offer?" Het was de vraag die moest komen, maar waarvan Abraham zal hebben gehoopt dat die niet kwam. Zijn antwoord liet de zaak dan ook een beetje in het midden: "God zal zich zelf van een offerlam voorzien, mijn jongen". Ongetwijfeld zal het zijn wens zijn geweest dat het zo zou zijn. Maar hij ging ervan uit dat God van hem vroeg zijn zoon te offeren, ook al begreep hij niet waarom. Hij wilde de God die altijd had gedaan wat Hij beloofde, gehoorzamen. Wat hij niet wist, was dat hij dit als profeet zei, zoals we zo zullen zien. "En samen gingen zij verder", zwijgend, totdat ze op door God aangewezen de plek waren gekomen. Daar maakte Abraham een altaar en legde het hout erop. Daarna bond hij Isaäk vast, en legde hem op het hout van het altaar.

“Toen pakte hij het mes om zijn zoon te slachten.” Maar God had genoeg gezien, en riep: “Abraham, Abraham ... Raak de jongen niet aan, doe hem niets! Want nu weet ik dat je ontzag voor God hebt: je hebt Mij je zoon, je enige, niet willen onthouden.”

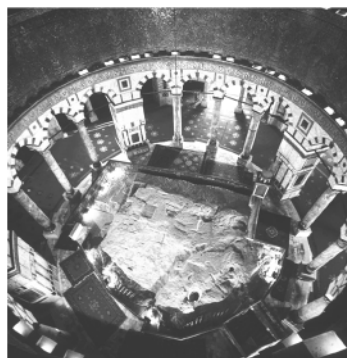
Om Abraham toch een offer te laten brengen, gaf God hem een dier. Hij zag het ineens toen hij opkeek bij het horen van de stem: een ram, die met zijn horens verstrikt zat in de struiken. Hij pakte de ram en offerde die in de plaats van Isaäk. Zo voorzag God zich inderdaad zelf van een offerlam.

Er wordt vaak gedacht dat Isaäk nog een kleine jongen was toen dit allemaal gebeurde. Maar als hij zelf de takkenbos droeg, zal hij in ieder geval al een wat oudere jongen zijn geweest. Maar omdat zowel Abraham als God hem 'jongen' noemden, geeft aan dat hij niet volwassen was. En de vraag over het offerlam is ook zonder twijfel die van een jongen.

De speciale betekenis van de offerplaats

De plaats waar dit gebeurde kreeg een speciale betekenis. Abraham noemde die: “De HEER zal erin voorzien.” Hij had gemerkt dat God inderdaad zichzelf had voorzien van een offerlam. Die betekenis heeft deze berg altijd gehouden. Iemand schreef hier eeuwen later bij: “Daarom zegt men tot op de dag van vandaag: ‘Op de berg van de HEER zal erin voorzien worden’.” Waarom schreef hij dat? Waarschijnlijk deed hij dit na de bouw van de tempel. Want in het geschiedenisboek van Israël, Kronieken, staat: “Toen begon Salomo met de bouw van de tempel voor de HEER, in Jeruzalem, **op de berg Moria** ... die David als bouwplaats aangewezen had.” Dus de tempel stond op de berg waar Abraham Isaäk moest offeren; de berg die in de tijd van David 'de berg Sion' werd genoemd.

Op die plaats staat nu – naast de Al Aqsa Moskee – de Rotskoepel, waaronder men meent dat zich de top van de berg bevindt, waarop Abraham zijn offer moest brengen.

Lange tijd moesten alle nakomelingen van Abraham, Isaäk en Jakob – de Israëlieten – naar de tempel in Jeruzalem gaan, om hun offers te brengen voor de Heer. Dat was de manier waarin God voorzien had, om hun zonden te kunnen vergeven, zodat zij niet zouden sterven. Daar konden zij met God verzoend worden. Dit betekent dat Hij alle zonden wegdeed, en er niet meer aan dacht, zodat er vrede was tussen Hem en het volk Israël.

God herhaalt Zijn beloften

Voordat zij weer naar de achtergebleven knechten gingen, gaf God Abraham nog een keer al Zijn beloften van een groot volk, een land, en de overwinning op de vijand. God deed dit opnieuw heel plechtig, en zei erbij waarom Hij dit deed: "Ik zweer bij mijzelf ... **Omdat** je dit hebt gedaan, **omdat** je mij je zoon, je enige niet hebt onthouden, zal Ik je rijkelijk zegenen ... En alle volken op aarde zullen wensen zo gezegend te worden als jouw nakomelingen. **Want** jij hebt naar Mij geluisterd."

God was dus niet van plan om Abraham echt zijn zoon Isaäk te laten offeren. Hij wilde alleen weten of Abraham bereid was om alles te doen wat Hij van hem vroeg, ook al moest hij het liefste dat hij had afstaan. Abraham liet zien dat hij dat echt wilde, en slaagde dus in de test. Daarom maakte God hem tot de meest gezegende mens op aarde.

Een uitbeelding van het offer van Jezus Christus

Het is heel belangrijk goed te begrijpen wat dit wil zeggen. God maakte en maakt op deze manier Zijn liefde voor de mensen bekend. Het is een uitbeelding waarmee vooruit wordt gekeken op de dood en opstanding van Jezus Christus.

Dat Abraham op weg ging, wil zeggen dat hij ervan uitging dat hij moest doen wat God vroeg. Dus hij zou zonder zijn zoon naar huis terugkeren – hij zou er niet meer zijn. Dit houdt in dat Isaäk voor Abraham in zekere zin al dood was, toen hij met hem naar de offerplaats vertrok. En als God niet had gezegd dat het genoeg was, toen Abraham Isaäk had vastgebonden op het altaar, en op het punt stond hem te doden, zou Isaäk een seconde later echt dood zijn geweest.

Abraham is in deze uitbeelding God, en Isaäk de Zoon van God. God vroeg Zijn Zoon het offer te zijn waarin Hij voorzien had, om de mensen met Hem te verzoenen. Hij toonde zo Zijn liefde voor ons, door het liefste dat Hij had te geven in de hand van mensen die Hem wilden doden. En Zijn Zoon stierf echt!

Dat Abraham Isaäk zou offeren op de derde dag na hun vertrek, doet denken aan de opstanding van de Heer Jezus, op de derde dag gerekend vanaf het moment dat Hij stierf. En dat is ook de bedoeling. Want de schrijver van de Hebreeënbrief vertelt iets heel interessants. God liet hem zien wat er in Abraham omging, toen hij zwijgend met zijn zoon naar de offerplaats liep. Hij geloofde dat Isaäk de zoon was die God hem gaf om uit hem een groot volk te maken. Het stond voor hem vast dat God dat

zou doen. Maar hoe kon Hij dat doen als Isaäk dood was? Daarom vroeg hij zich af welke mogelijkheden er waren. Totdat hij tot de ontdekking kwam dat er maar één was: God zou hem weer levend moeten maken. De schrijver schreef daarom: "hij [Abraham] zei bij zichzelf dat het voor God mogelijk moest zijn iemand uit de dood op te wekken, en daaruit [de dood] kreeg hij hem ook terug, bij wijze van voorafbeelding/gelijkenis." Hij is dus niet echt uit de dood opgestaan, maar was wel uit de dood opgestaan als hij echt dood was gegaan. En dat geloof is waar het nu om gaat: dat God zal doen wat Hij belooft heeft, ook al is iemand gestorven. Het grootste bewijs is dat Hij Zijn eigen Zoon echt uit de dood heeft opgewekt. Dat was nodig, omdat God gezegd had dat Zijn Zoon onze Redder zou zijn – en aan een dode Redder heb je niet veel.

Door de verkondiging van het Evangelie van zijn dood en opstanding, zou een groot volk van gelovigen ontstaan. Wat een mooie uitbeelding van Gods reddingswerk in Zijn Zoon, is dus het offer van Isaäk voor Abraham!

J.K.D.